

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

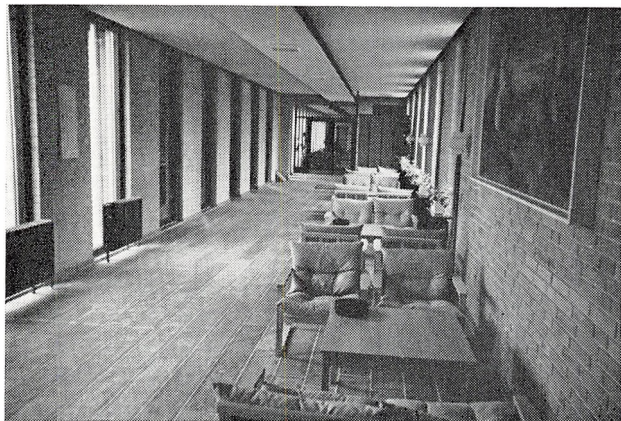
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

TRY

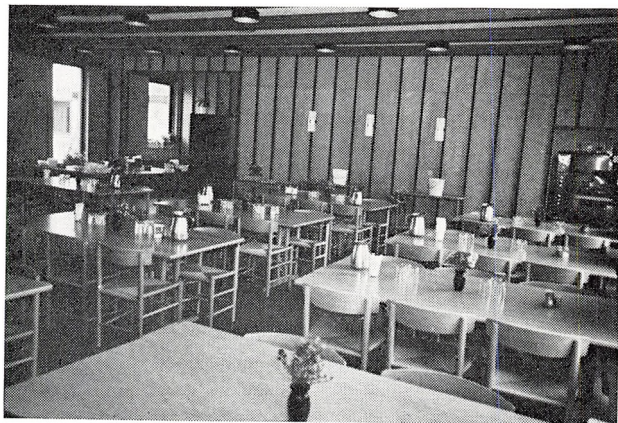
HØJSKOLE

1972

Den nye vandrehal

Den nye spisesal

Siden sidst

Det har været byggeår. Glædeligt, opmuntrende, men også – og det skal være skrevet uden beklagelse – også besværligt. For et år siden skrev håndværkerne kontrakt og vi var alle glade over at være nået så langt. Den 18. november 1971 stak vi spaden i jorden til den endelige færdiggørelse og udbygning af Try Højskole. Det har været et år med et godt samarbejde med arkitekt, ingeniør og håndværksmestre, men også med de håndværkere og arbejdsfolk, der har virket her. Vi sagde dem tak ved rejsegildet, men vi følger vor tak til i vor årshilsen for solidt og godt arbejde!

Årets gang har været præget af traditionelle arrangementer, men nok noget hæmmet i aktiviteten på grund af byggerod. D.S.R. tidligere formand, Maria Madsen havde vi 15. november og 17. maj, men her i efteråret undlod vi et godt og hjerteligt møde med en personlighed, vi sætter pris på. Vi har det for rodet. Ligeledes med vor dejlige sangaften med Aage Lund, Randers, som sidst besøgte os 13. april. Vi glæder os til et gensyn og genhør, fordi vi mærker – desværre – at det kniber med at synge vore folkelige sange og derigennem lade glæden komme til udtryk.

Året har stået i EF's tegn. Vi har haft forfatteren Palle Lauring – en markant modstander. Lad det være sagt fra en modstander af EF: En god og stærk folkeafstemning afgjorde sagen, og vi må nu loyalt arbejde for at få det bedste mulige ud af det europæiske, økonomiske fællesskab og glæde os over, at landets nye statsminister Anker Jørgensen så markant understregede, at vi ikke glemmer de millioner, der stemte nej og at vi i Dan-

mark vil stræbe efter at nå et *menneskeligt* indhold i de europæiske, økonomiske fællesskaber!

Jeg nævnte før glæden i sangen. Vi havde besøg i november 1971 af Aalborg Håndværkerkor under ledelse af vor dygtige klaverstemmer F. Gehring. Nej, hvor de kunne synge! I disse dage, hvor økonomisk demokrati er til debat bør man ikke glemme, hvilken betydning de produktive kræfter har haft og har i vort samfund, også når det gælder det kulturelle og åndelige liv! Ved vort julemøde den 8. december 71, hvor pastor Henning Trane talte, hørte vi om grønlandsoplevelser stærkt præget af arbejdernes higen og forståelse af et åndeligt liv!

Vi sluttede 1971 med at sende et dejligt elevhold afsted, som vi tænker på med taknemlighed, fordi forårs-holdet 1972 beviste for os, at et hold kan komme efter og klare sig med et flot resultat, selv om dette hold beklageligvis måtte høre så meget godt om »de gamle«. Jeg skal nok for fremtiden lade være med at fremhæve et hold som »godt«, for er *hvert* hold ikke et godt hold? Det er da os, der tager forkert. Vort nuværende hold, der har måttet lide under byggerod, er også et knagende dygtigt hold, der fagligt vil klare sig godt (forhåbentligt). Men det faglige pres bliver stærkere og stærkere. Derfor er vi glade for den kontakt vi har med sygeplejeskolerne. Den 7. februar havde vi besøg af skolerådet ved Vendsyssel Sygeplejeskole og den 3. marts havde vi møde med lærerkræfterne fra sygeplejeskolerne i det »nordjyske«. Det er godt med disse kontakter!

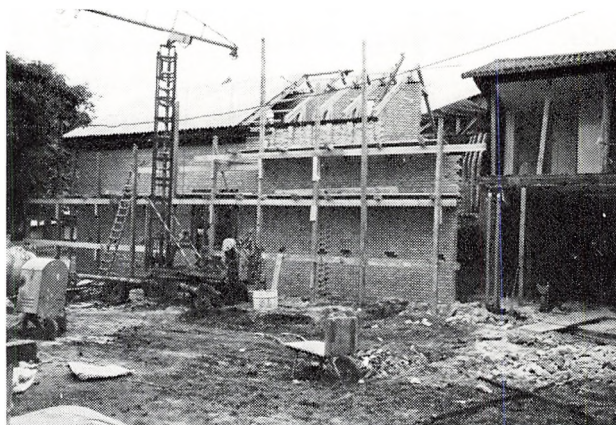
Vort gode samliv med egnen og skolens venner, der stadig og opmuntrende støtter Try Højskole, markerede vi den 10. marts, da højskolen med stor glæde kunne danne rammen om 90 års-dagen for Kirstine i Nørgård.

Når man er blevet 90 år, må man vel have lov at sige »gamle Kirstine«, sådan som vi omtaler vor gode, tro faste støtte for højskolen. Efter vor Skagenstur den 6. juni, og hvor vi »indviede« vor nye spisesal ved hjemkomsten, var der også en skøn buket fra Kirstine til glæde for os alle.

I marts havde Knud Fogt formået at få en tidligere dansk-østriger, Dr. Joseph Simon, til at tale på højskolen, og det var et inciterende pust fra det europæiske og en spændende aften. Dagen efter tog vi på heldagsstur på besøg hos Herning Højskole og »Angli« fabrikken – videre til Århus til Stensagerskolen, hvor skoleleder Albertsen gav et blændende indlæg til belysning af vilkårene for eleverne, der åndsmæssigt er svagere end normen. Et lære- og udbytterigt besøg. Vi sluttede af med et glædeligt gensyn med Hans Peter Jensen (sygeplejelærer 1968–69), der nu er forstander for plejehjemmet »Søholm« i Staustруп ved Århus. Det er et af landets mest moderne indrettede A-plejehjem, hvor eleverne fik et særdeles godt udbytte af besøget, som vi lige har gentaget med vort efterårshold 72. Vi håber det bliver en fast tradition, fordi vi får udbytte og føler os velkomne.

Af faste arrangementer har vi haft vor sædvanlige forårskoncert, hvor Musikforeningen i Dronninglund gav en god aften for 130 mennesker. På Aalborg Teater fik vi en strålende oplevelse med bl. a. Bodil Udsen i »Storhertugindens Afsked«. Hvilken teateraften! I år havde vi »Husmoderdag«, hvor journalist Meta Sommer talte over emnet: »Hvordan leve med sig selv og andre«.

Alt i alt har året været præget af de traditionelle arrangementer, Skagensture, Storskovture m. v. – og den

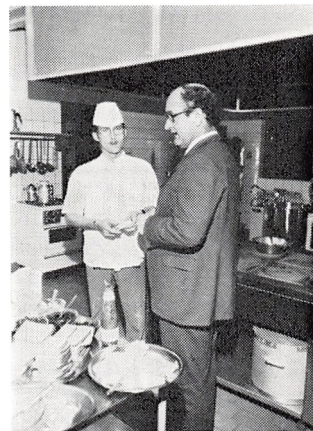
Try Højskole 1972

16. juni kom så en bulldozer og »slettede« den ældste del af Try Højskole – bygningen fra 1873. Det var trods alt meget vemodigt. I denne bygning fik jeg hos Hilda og Sejlund overdraget ledelsen af og ansvaret for Try Højskole. Her har vi haft vore – heldigvis – glædesstunder med mange kendte og ukendte. En traditionsrig bygning faldt for noget nyt. Lad os ønske, at de nye rammer må give lige så meget liv og virke som i Fogternes »hjem«.

I juli flyttede Kirsten og Karen til Brabrand i Gjellerupplanen Janesvej 31. Kirsten er nu sekretær hos socialrådgiveren på Århus Kommune Hospital og Karen fortsætter sin skolegang i Brabrand. Michael har været landmand hos Svend og Ester Jungersen efter overstået realeksamen og begynder til januar et højskoleophold for senere at gå på HF-kursus.

Vort efterårsmøde var særdeles godt besøgt med foredrag af tidligere lærer ved Try Højskole, MF Kresten Damsgård og højskoleforstander Arne Ørtved, Ry. Vi havde den glæde at have en 50 års jubilær med til dette efterårsmøde.

Det er virkelig en stor glæde at se »gamle« Try-elever hos os, og må jeg slutte denne »årets gang« med at bede enhver, der har lyst til at deltage i skolens 100 års jubilæum med at sende os et par ord med navn og adresse? I vil da få nærmere meddelelse, når vi starter »100 årsskuddet«. Vær da alle – »gamle som nyere« elever – hjertelig hilset med ønsket om, at I vil tage mod tilbudet om at se jeres »gamle« skole i nye klæder. Af oprigtigt sind og hjerte siger jeg tak til bestyrelse, undervisningsministerium og Sparekassen for Dronninglund

Køkkenmøde?

for uvurderlig støtte og opmuntring ved indgangen til Try Højskoles andet århundrede.

Axel Pedersen

Folkestemning – Folkeafstemning

I den tid, jeg kan huske, har danskere haft ret til at *stemme* adskillige gange ved folkeafstemning. Det *stemmer* jo helt med folkestyrets idé, at man på den måde kan bruge sin *stemme*, så man ikke *stemmer* op for de *stemninger*, der kan røre sig i en befolkning.

Det kan også på forunderlig vis *stemme* sindet til alvor, begejstring eller muntherhed, hvis man i den rette situation *stemmer* i med en salme, en sang eller en vise. Især kan der med visen komme *stemning* til stede – også selv om *stemmerne* ikke helt *stemmer* sammen. Det *stemmer* altså sammen!

Undskyld, hvis man kan blive lidt *forstemt* ved denne indledning. Den skal bare illustrere, at et ganske almindeligt ord kan betyde og udtrykke så meget forskelligt, og det er vel nok vor sidste folkeafstemning den 2. oktober 1972, der har fristet til at komme med følgende bemærkninger om ordene folkestemning og folkeafstemning.

Den første folkeafstemning, jeg husker, var den i 1920. Da stemte befolkningen i den nordlige halvdel af Sønderjylland (Nordslesvig og Mellemslesvig) om tilhørsforholdet til Tyskland eller Danmark.

Nordslesvig stemte da overvejende dansk. Mellemslesvig med Flensborg stemte overvejende tysk, og i Sydslesvig fik man slet ikke lov til at stemme. Resultatet kunne ikke overraske, for når en befolkning i over 50 år (efter 1864) ad alle officielle kanaler var blevet »oplyst« om, at de var tyske og derfor kun lærte det tyske sprog i skolen, så var valget ikke frit.

Skal man vælge i en vigtig sag, må man have mu-

lighed for at kende valgets genstande godt og dermed ane valgets konsekvenser. (I dag er der mange flere i Sydslesvig, som kender til både danske og tyske muligheder – på godt og ondt.)

I 1939 var der folkeafstemning i Danmark. Da gjaldt det en grundlovsændring, bl. a. vedrørende valgrets alder og landstinget. Den blev forkastet – vist især på grund af, at for få syntes, det rigtig vedkom dem.

Efter Danmarks befrielse i 1945 kom der et voldsomt dansk våbrud i Sydslesvig. Da var der et udbredt ønske både nord og syd for grænsen om at sikre sydslesvigerne retten til selv – før eller senere – at afgøre landsdelens statslige tilhørsforhold ved en folkeafstemning.

På det tidspunkt kendte adskilligt flere dernede noget til både dansk og tysk. Men selv om det i vor egen befrielsesglæde lød i folkettinget, at »Danmarks grænse ligger fast« – »på selvbestemmelsesrettens grund« (en noget inkonsekvent sammenkædning), så hindrede vi dog sydslesvigerne i at blive sikret retten til en national folkeafstemning for den hjemmehørende befolkning. Det måtte af mange søgende dernede føles, som når en dør smækkes i af et koldt vindstød, og det måtte givetvis give sig udslag i dalende danske stemmetal, men forunderligt nok også i et stigende antal børn i danske skoler og børnehaver i de seneste år.

I 1953 gennemførtes en folkeafstemning i Danmark med positivt resultat. Det var igen om vor grundlov. Nu blev valgrets alderen sat ned, loven derom blev pilleret ud af grundloven, og landstinget blev afskaffet. Erik Eriksen satte som statsminister sit navn under den nye grundlov, og det var den samme Erik Eriksen, som 20 år før –

i 1933 – ved et VU-stævne på Try Højskole på et forsigtigt spørgsmål fra undertegnede nyansatte lærer, om det ikke ville være rigtigst at afskaffe landstinget, satte mig på plads med forsikring om, at landstinget havde en virkelig stor værdi.

Erik Eriksen skiftede mening, og det er en menneskeret at have lov til at skifte mening. Man er måske blevet klogere i mellemtiden.

Vor næste folkeafstemning holdtes i 1963 om nye danske jordlove. De blev forkastede, og det skyldtes ikke manglende *mulighed* for oplysning om deres indhold. Men dels var oplysningerne tunge at fordøje, og dels var agitationen før afstemningen præget af meget forenklet og følelsesladet problemstillinger. Det skabte en folkestemning, som påvirkede folkeafstemningen. Og en folkeafstemning er ikke altid fast fundamentet.

Så kommer vi frem til 1969. Folketinget vedtager at nedsætte valgretsaldere fra 21 til 18 år, og det kommer igen til en folkeafstemning derom. Resultat: Et stort nederlag for dem, der ønskede 3 års nedsættelse. For mit eget vedkommende har jeg altid anset nedsættelse af valgretsaldere som et middel til at skabe større politisk interesse og ansvarfølelse hos de unge. Når jeg alligevel stemte imod det store spring i 1969, skyldtes det, at jeg – med mange andre – blev ængstelig for adskillige af de *udslag*, det såkaldte ungdomsoprør gav sig. De forekom meget tit mere som udspring af fanatisme og umodenhed end af hensyntagen og ansvarsfølelse. Der er ingen tvivl om, at en vis gruppe af unge på én gang satte en række problemer under skarp debat, og dette skal de ikke lastes for; men samtidig forhalede de valgretsaldere nedsættelse til 18 år.

I 1971 gav en ny folkeafstemning til gengæld de 20-årige valgret, og den fik de første gang mulighed for at udnytte den 2. oktober 1972, da det gjaldt et ja eller nej til EF.

Denne folkeafstemning havde på en måde været forberedt i alle de år, fællesmarkedet har eksisteret. Kendsgerninger, synspunkter, syn og tal blev ført i marken – for og imod, og jeg hørte til dem, der i meget lang tid ikke kunne eller turde tage et endeligt standpunkt. Jo mere man hørte og læste om sagen, des mere opdagede man, at standpunkterne – for eller imod – byggede på *tro*. Det var ikke sådan, at kendsgerning lagt til kendsgerning nødvendigvis måtte lede til et entydigt ja eller nej.

De konkrete oplysninger i skrift og tale, avisernes ledere, kronikker og læserbreve fik ens tanker til at vende og dreje sig mange gange, så der anedes både et paradys og et helvede i såvel et jo som et nej.

Man lyttede til kloge mennesker, man satte højt, og til andre kloge, men ikke sympatiserede så meget med, og man hørte og læste, hvad mindre kloge førte frem – for og imod.

Og så blev det paradoksalt nok en klog og – for mig – sympatisk nejsiger som Palle Lauring, der ved et møde på Try Højskole ledte mig ind på vejen til at sige ja.

Det billede, der dannedes hos mig efter hans foredrag var, at der *kun* var risiko, ufrihed, national selvopgivelse og økonomisk egoisme forbundet med at sige ja. Det skabte en reaktion. Der *kunne* dog også ligge positive muligheder i et ja til EF. Hvis der med god vilje blev løftet i flok, kunne problemer som forure-

ning, u-landsnød og -uret, øst-vest-spænding samt økonomisk og social fremgang dog måske bevæges i rigtig retning. Og mangler god vilje vil ja eller nej vist være ret underordnet.

Desuden: Ved et møde med andre folkeslag og andre sprog, med andre folkelige, politiske og religiøse traditioner kunne vi måske bedre se værdien for os i det danske. En brydning mellem forskellighederne kunne blive gensidigt inspirerende for alle parter. Den nuværende danske mode med en vis foragt for vore egne folkelige sange og vort eget flag har gået hånd i hånd med snobberi for fremmedord og fremmedsprog. (Der arrangeres f. eks. ikke busrejser til Flensborg, men til Flensburg.) Det har været »fint« at forfladige vort eget sprog med eder og latrinære udtryk; men mon det dog længere er nødvendigt at vise sit mod og »frisind« ved at spække sit sprog med tidligere tabu-ord. Kloakkernes indhold kan vi ikke bortforklare; men det behøver dog ikke at blive ledet gennem stuerne.

Og samtidig med at man med rette har kæmpet og demonstreret for national frigørelse for afrikanske og asiatiske folk, så har det nærmest været uartigt, reaktionært og nationalistisk at opfordre til at vise solidaritet med vore danske landsmænd under tysk styre i Sydslesvig.

Det er helt i orden, at vi har givet frihed for udvikling af islandsk og færøsk sprog og kultur. Det er udslag af en *nordisk* forpligtelse. Vi har givetvis også uopfyldte forpligtelser overfor grønlændere og fjerntboende folk; men »der er noget galt i Danmark«, hvis vi svigter landsmænd i Sydslesvig, der uden egen skyld er under fremmed styre.

Hvis nogen nu synes, vi er kommen væk fra denne artikels overskrift, vil jeg gerne slutte med at sige, at når man står foran en afgørelse som en folkeafstemning, da skal man tage sig i agt for ikke at lade sig rive med af en – måske tilfældig – folkestemning. I stedet bør man overveje både muligheder og ulemper ved de ting, der skal vælges imellem, og så træffe sit valg, efter hvad man vurderer højest.

Frihed er at have mulighed for at vælge. Ansvar ligger i det at bestemme sig.

P. Sejlund Sørensen

Nyt fra Landsforeningen af Højskoleelever

Langt de fleste af landets højskoler har en elevforening, som slutter op om skolen, og er »en levende annonce« for pågældende skole. Mange elevforeninger har da også gennem årene været meget aktive til at sende elever til den skole, som betød så meget for dem selv.

Det er den idé, der ligger bagved oprettelsen af Landsforeningen af Højskoleelever (L. a. H.), hvor forskellige elevforeninger på landsbasis støtter dette formål. Arbejdet udføres i det daglige gennem Højskolernes Sekretariat, som blev startet på initiativ af L. a. H., og nu drives i samarbejde med Foreningen af Folkehøjskoler i Danmark.

Sekretariatet har til huse i Vartov i København.

Dette er måske nyt for en del læsere, som ikke véd, at der er en landselevforening. Men L. a. H. repræsenterer idag ca. 63.000 tidligere højskoleelever fordelt på 42 elevforeninger. På det årlige repræsentantskabsmøde, som i år blev afholdt på Idræthshøjskolen i Århus, blev folketingsmand Robert Petersen (tidligere Herning højskole) valgt som L. a. H.'s nye formand. Han afløste fhv. kirkeminister Orla Møller.

Det væsentligste arbejde i L. a. H. ligger i det arbejde, der udføres gennem Højskolernes Sekretariat. Dette arbejde består i at give oplysning og vejledning for kommende højskoleelever, som står foran et valg af højskoleophold. Også til de sendende myndigheder (socialrådgivere, revalideringscentre etc.) har vi en daglig kontakt, når de søger oplysninger om de forskellige højskolemyndigheder, der er. Mange skriver, ringer el-

ler kommer personligt herind for at få oplysning om de forskellige højskolemuligheder.

I dag er det muligt at påbegynde et højskoleophold hver den første i måneden, undtagen juli. Dette har bevirket en udjævning af forespørgsler til at omfatte hele året.

Til hjælp i dette arbejde laver Sekretariatet en fællesbrochure med generelle oplysninger, støttemuligheder og oplysninger om de enkelte højskolars undervisnings-tilbud. I dette efterår har vi lavet en ny udgave af denne fællesbrochure, og i oktober måned har vi udsendt mere end 7.000 af disse til enkeltpersoner, biblioteker, institutioner m. m. De tilsluttede elevforeninger har også modtaget et eksemplar.

I årligt gennemsnit udsendes og uddeles der cirka 10.000 fællesbrochurer.

Foruden fællesbrochuren har de enkelte højskoler en brochure, hvori de præsenterer sig selv og den undervisning, de tilbyder. Den brochure kender de fleste, da mange har valgt deres skole på grundlag af brochuren. Disse brochurer har vi her på Sekretariatet, og vi sender ud til dem, der ønsker nærmere oplysninger om de enkelte højskoler. I kalenderåret 1971 blev der udsendt 10.000 brochurer her fra Sekretariatet. I gennemsnit har modtageren fået 3 måske 4 brochurer, så man kan sige, at der gennem Højskolernes Sekretariat er sendt ca. 2.500-3.000 potentielle elever til landets højskoler.

Om sommeren udsender Højskolernes Sekretariat en brochure om Feriekurser. I sommeren 1972 var der ca. 160 forskellige kurser fordelt på alm. højskolekurser, familiekurser og kursus for ældre. Ca. 1.300 indmel-

Blå hold, efterår 1972

delse er gået gennem Sekretariatet til disse forskellige kurser. Mange har indmeldt sig direkte til højskolerne, så mange mennesker stifter bekendtskab med højskolen på disse kurser. Også tidligere højskoleelever genopfrisker minder på disse kurser.

Dette var lidt om det arbejde, som L. a.H. er med til gennem Højsolernes Sekretariat. Til udbygning af kontakten mellem de enkelte elevforeninger og L. a. H., er der nedsat et kontaktudvalg, hvor hver elevforening er velkommen til at sende repræsentanter. Igennem kontaktudvalgsmøder stræber vi efter at få en dialog igang mellem de enkelte elevforeninger og L. a. H.

De forskellige elevforeninger er tilsluttet Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF) gennem medlemskab af L. a. H. Det er af betydning, at også de ikke-politiske foreninger er repræsenteret i DUF og herigennem kan fremføre synspunkter og gøre sig gældende i et bredt forum af ungdomsorganisationer. Blandt mange af dets aktiviteter, arrangerer DUF studie-ferierejser i det kommende år til bl. a. Indien. Her vil vi i L. a. H. forsøge at komme afsted med en samlet gruppe.

Et synligt resultat af tidligere højskoleelevers aktivitet er bladet »Højskoledebat«. Det udgives af L. a. H. og udkommer 2 gange om året. Efterårsnummeret er under udarbejdelse, og bliver udsendt i nær fremtid.

Det er vanskeligt at skildre alt det, der foregår i Sekretariatet i det daglige uden at det bliver en opremsning. Den bedste måde at få et indblik i, hvad vi laver, er at se det selv. Vi er i Sekretariatet meget glade for kontakt med elevforeningsrepræsentanter – og naturligvis også med lærere og forstandere ved de forskellige højskoler. Vi håber mange vil finde vej til vore hyggelige lokaler under loftet i Vartov. Alle er meget velkomne.

Vartov, den 7. november 1972.

Arne Andresén

Nogle tanker om økologi

Det er »in« blandt tidens profeter inden for de fleste samfundsområder at beskæftige sig med økologi – et ord, der vel kortest og bedst er oversat som »naturens husholdning«. Denne optagethed af økologien er både opløftende og forstemmende. Opløftende, fordi det åbenbart er gået op for de fleste, at husholdningsregnskabet er ved at løbe løbsk. Vore ressourcer her på jorden er ikke ubegrænsede, stigning i produktion behøver ikke at være – og er ikke – et ubetinget gode, men medfører også ubehagelige bivirkninger i form af f. eks. forurening og hård psykisk belastning for det enkelte menneske. Sidst, men nok vigtigst er det opløftende, at der er en gryende forståelse for, at der skal gøres noget ved disse problemer, og at vi alle på en eller anden måde må være med til at betale regningen.

Det forstemmende ligger i måden, hvorpå problemerne bliver anskuet og behandlet. Man er klar over de dystre perspektiver, der ligger i en stadig øget miljøforurening – taget i alle dens perspektiver.

Alligevel behandles miljøproblemer, råstofproblemer og forureningsproblemer oftest som abstrakte begreber, der først bliver nærværende og konkrete efter vor tid. Dette ses tydeligt af debatten både her i landet og internationalt. Eksemplerne er mange – fra de hjemlige kødgryder kan henvises til »Information«s kronikserie i foråret 1972, hvor temaet allerede blev slået an med overskrifter i de 2 første kommentarer som: »Økologien, den småborgerlige bevidsthed og fascismen« og »Økologien, biologien og den bange kommissær«, hvor 2 forfattere, henholdsvis Hans-Jørgen Nielsen og Hen-

Lige for servering

rik Stangerup, manipulerede sådan med begreber som miljø, biologi og økologi, at disse blev til skråsikre beviser for de herrers ideologiske ståsteder, nemlig marxisme og god borgerlig liberalisme. Så var formålet med kronikserien nået efter deres opfattelse – nu kunne de nemlig bruge ideologien til at slå hinanden i hovedet med. Andre bidrog også til de intellektuelle løjer, bl. a. prøvede nogle bidragydere at fremmane en ny mennesketype – økologen – for hvem økologien skulle være det bærende grundlag for tilværelsen. Økologi er en del af alles tilværelse, al den stund vore fysiske udfoldelser er totalt afhængige af de betingelser omgivelserne giver. Men at blande dette sammen med etik, religion og filosofi i større målestok, og føje produktet til den lange række af patenterede livsholdninger, vi i forvejen har, vil kun gøre abstraktionen endnu større og få den til at vare endnu længere. Økologi er et spørgsmål om knaldhårde fakta, og økologiske problemer kræver løsninger, der går på tværs af ideologi og tro, løsninger, der er globale og derfor vedkommer menneskeheden som helhed.

Rent politisk har man også haft en god gang snak om problemerne; de er bl. a. mundet ud i, at vi har fået et forureningsministerium, der symptomatisk for problemets politiske interesse – der er endnu ikke stemmer nok i det – blev henlagt under trafikministeren. Endnu er der altså ikke politisk vilje og måske evne til at prioritere miljølovgivning så højt, at udformningen af en sådan lovgivning kan få en minister, der udelukkende helliger sig miljøproblemer.

Årsagen er måske, at miljølovgivning vil koste penge – mange penge – samtidig med, at den på mange

områder vil kolliderer med de fleste politikeres hellige treenighed, nemlig højere produktion, højere nationalprodukt og mere velfærd, for det er naivt at tro, vi kan producere os ud af problemerne og endnu mere naivt at tro, vi kan tjene penge på dem.

Internationalt er problemstillingen den samme som her i landet. FN's miljøkonference i Stockholm sommeren 1972 var et eklatant bevis herpå. Allerede inden starten var konferencen en fiasko, fordi rent politiske uoverensstemmelser mellem Østblokken og de vestlige lande betød, at flere østlande ikke ville deltage og ikke efterkomme konferencens beslutninger og henstillinger. Selve konferencen startede med pomp og pragt – der var alvorlige og manende ord fra Oluf Palme og Kurt Waldheim, og en cirkusagtig og nedværdigende udstilling af japanske forureningsofre. Resultatet? Så vidt jeg véd, blev der vedtaget og godkendt ét konkret forslag – nemlig en totalfredning af større hvaler i 2 år. Senere er det blevet forkastet af de store hvalfangerationer!

Men man havde da nu haft konferencen – massemedier, verdensopinion osv. var stillet tilfreds, problemet var køgt ud – og siden har der været stilstand om problemerne, ihvertfald i større målestok. Men problemerne er der endnu, og de bliver ikke mindre, som tiden går og løsningerne udskydes.

Erik Blach Hansen

På vandring med ungdom – Et tilbageblik

»Hvad er livet? – et pust i sivet, et spil af kræfter, der higer efter en evighed.« Det er Oehlenschläger, der rinder mig i hu. Hvad siger han i ovenstående? Noget fatigt, forknyt, oppgivende – eller: det hele!

Man vil forstå, at mine tanker omkring årsbrevet gerne kredser om ordet »Tilbageblik«. Til 1. august 1972 trak jeg mig tilbage efter 17 års virke på Try Højskole.

Hvorfor gik du? spørger I – og måske jeg selv. Svaret er dog let. Jeg har gennem de mange år tænkt denne tanke: Du må gå, mens du endnu har kræfter til en smule indsats. Det var belejligt nu. En dygtig afløser kunne træde i mit sted. Jeg fandt det rigtigt at tage denne afgørelse nu.

Noget fik mig engang til at gå vejen om ad sygeplejehøjskolen. Hvorfor kan jeg ikke svare på. Var det vejen til patienterne, hvorfra jeg har så dyrebare minder? Var det muligheden for at få unge, som ellers ikke ville finde vej til højskolen, i tale? Sikkert begge dele, idet jeg troede – og stadig tror på – at disse to opgaver kan gå hånd i hånd.

Vi, der har forsøgt os inden for denne skoleform, skal nok ikke kro os af, at meget er lykkedes. Visselig har vi ofte følt, at vi kom til kort. Men andre tider skinnede solen, og jeg tror ikke, vi kendte større glæde, end når vi mærkede, at højskolefremmede elever blev medarbejdere på højskolen og fandt, at her var noget, som kunne give livet vægt.

Højskolen gør ikke opgaven lettere for en vordende sygeplejerske – men, tror vi på – rigere. Og hvad gør det så, at det koster.

Jeg tænker tilbage på så mange ord og beviser på, at eleverne, trods lektielæsning og terperi, dog tænker tilbage med taknemmelighed på, hvad højskolen gav i fællesskabet omkring historie, poesi, leg, sang og kammeratskab. Jeg tænker tilbage på de mange år i håbet om, at det, eleverne hentede på højskolen, har været med til at give tilværelsen dybere indhold.

Og så er det da stedet her for mig til at sige tak. Tak til de tusinder af elever, til gode medarbejdere og til mange gode venner omkring højskolen for et rigt og dejligt følgeskab gennem de mange år.

Birkevej 7, 9370 Hals, i november 1972.

Jeres hengivne

Margrethe Hansen

BLÅ BOG

Margrethe Hansen

DATA:

- 1930-32: Uddannet som lærerinde ved Elbæk lærerskole.
- 1932-38: Friskolelærer ved henholdsvis Oxhøj og Dragstrup friskole.
- 1938-41: Uddannet som sygeplejerske ved Thisted Centralsygehus og suppleret på barselspleje og psykiatri.
- 1941-45: Assistent ved henholdsvis Haderslev og Farso sygehuse.
- 1945: Lærerkursus på Askov Højskole.
- Vinter 45-47: Sygeplejerske ved Askov Højskole.
- Sommer 46: Højskolelærer ved Testrup Højskole.
- Vinter 46-47: Højskolelærer ved Vallekilde Højskole.
- 1947-48: Danmarks Sygeplejerske Højskole (B-linien).
- 1948-55: Sygeplejelærer ved Testrup Højskole (med et års orlov til studie og arbejde ved norske, svenske og finske sygehuse).
- 1955-72: Forstanderinde ved Try Højskole.

Margrethe Hansen

Som det vil fremgå af Margrethe Hansens data har hun i sin gerning været præget af alsidighed med en medleven i det folkelige arbejde. Sin rod har Margrethe i Han Herred. Dette stykke af Danmark, som en dyrlæge i Skovsgård udtrykte det, har alt af Danmarks natur. Den blide, venlige bøgeskov, de standhaftige nåletræer, hedens åbenhed og havstokkens barske klit- og sandarealer med Nordsøens brusen. Er der ikke i Margrethe Hansens personlighed noget af alt dette fra hendes hjemegns natur?

Det var med beklagelse, jeg modtog hendes ønske om at fratræde, men som hun selv udtrykker det, ville hun gerne have nogle gode år fri for arbejdspresset og de stedse stigende krav til det faglige indhold i sygeplejehøjskolens arbejde. Men hvor har jeg beundret hendes evne til at leve med i de unges liv og godtage de formidable forandringer, der følger med udviklingen både adfærdsmæssigt og undervisningsmæssigt.

Margrethe Hansen har været en tro tjener for Try Højskole. Ved hendes 60 års fødselsdag talte jeg til hende om: »at tjene er at være tro.« Siden skolen blev statsanerkendt i 1955 har Margrethe Hansen trofast slidt og slæbt og har – sammen med de øvrige medarbejdere – ført skolen frem til en position, hvor vi i dag kan fremvise en sygeplejeforskole, der er i pagt med tiden og har faciliteter, som selv nogle sygeplejeskoler må misunde os.

Nu har Margrethe Hansen købt en villa på Birkevej i Hals, hvor hun fra sine vinduer kan se hvert et skib, der sejler ind i Limfjorden. Hendes rod og opvækst i

Klim og friskolen dér gav Margrethe en ballast for livet, sådan at hun i dag med styrke kan glæde sig over fuldendt dagværk. Men vi, der kender hende, véd nok, at hun ikke kan sidde stille dernede i Hals. Vi ønsker fortsat godt virke og lykke og glæde i hverdagen og siger tak for trofast virke for Try Højskole.

Axel Pedersen

Den nye foredragsaal skyder op hvor skolens ældste bygning lå

Årsbrevet

Vi nærmer os igen den årstid, der stemmer sindet til at fejre advent. Mens dette skrives, står naturen endnu med en skønhed og farvepragt, som vi sjældent oplever den. Men bladene falder. Snart er det jul.

Man har fra højskolens side fundet det praktisk, at jeg, der gennem mange år har været med til at sende årsbrevet til gamle elever, stadig skulle beholde dette arbejde.

Det er med stor glæde, jeg går med til dette. Det giver mig stadig kontakt til alle gamle elever, og jeg vil da også gerne denne gang udtrykke mit håb om, at vort lille årsbrev må blive vel modtaget, hvor det kommer.

Som alt andet er det blevet dyrt at få denne lille sag i trykken, og jeg vil gerne bringe en varm tak til dem, der har hjulpet os gennem den økonomiske byrde i 1972. Tør vi tro på, at I også denne gang går med til et lille bidrag?

Tak til alle dem, der har været mine elever, og tak – ikke mindst til dem, der fra Frode Fogts tid – og endnu tidligere, ærer deres gamle skole med mange, endog større bidrag. Hjertelig tak.

Elevforeningens gironummer er stadig 3 48 90. Må vi sige, at mindsteprisen er 5 kroner.

Højskolens elev- og efterårsmøde vil i 1973 også være 3. onsdag i september.

Måtte vort lille julebrev igen være vort ønske for jer om en velsignet julehøjtid.

Margrethe Hansen

Nyt fra Try Højskoles medarbejderstab

Den 1. januar 1972 fratrådte Birthe Højrup efter et års godt virke for skolen. Hun rejste derefter til Herning for så pr. 1. august at drage til Skotland. Herfra vendte Birthe Højrup hjem til november og er nu sygeplejerske på Odense By- og Amtssygehus. Vi har haft stadig kontakt med Birthe Højrup, og vi glæder os hver gang til et gensyn.

Fru Hanna Rasmussen måtte holde op fra 1. oktober på grund af graviditet og fratræder pr. 31. december 1972 efter 2 års virke. Vi vil savne et godt og muntert indslag i elevflokket og medarbejderstaben. Vi siger tak og ønsker lykke til fremover.

Som afløser for Birthe Højrup var vi heldige at få ansat Hanne Marie Jensen, der er uddannet på A-linien på Danmarks Sygeplejerskehøjskole, og da Margrethe Hansen som omtalt andetsteds fratrådte pr. 31. juli 1972, fik vi Sundhedsstyrelsens godkendelse til at konstituere Hanne Marie Jensen som forstanderinde fra 1. august dette år. Vi kan slet ikke udtrykke vor glæde over denne løsning, trods savnet af Margrethe Hansen, og arbejdet er gledet harmonisk og godt ved overgangen i anledning af Margrethe Hansens fratræden.

Karen Lomholt, der er tidligere elev og gift med læge Jørgen Lomholt, der er blevet kompagnon hos læge B. Nyborg, tiltrådte som sygeplejelærer 1. oktober. Karen Lomholt er gået frisk til opgaverne, og vi glæder os til, at vi i kommende lang tid har sikret os så god en medarbejder, og hendes mand Jørgen Lomholt er underviser på forårsholdene fremover.

Fra 1. august har vi ansat lærer Carl Duus med ho-

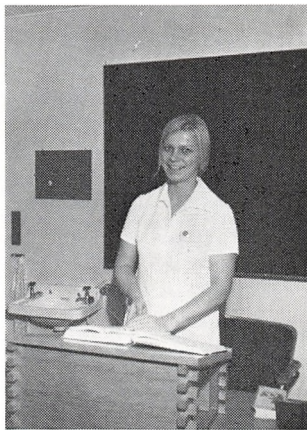
vedfagene fysik, kemi og regning. Hans kone, Vilma Duus, er fra 1. oktober ansat som skolens sekretær med tjeneste fra 9-12. De er flyttet ind i Margrethe Hansens hus, som skolen har købt. Carl og Vilma Duus er stilfærdigt gledet ind i arbejdet, og vi håber de må falde godt til i Try.

Den 1. august ansattes endvidere organist Eva Olesen, Dronninglund, som leder af sangundervisningen. Eva Olesen varetager desuden hver dag akkompagnement til morgensang.

Efter forårsholdet rejste Jytte Jensen efter at vi i flere år har glædet os over hendes virke i køkkenregionerne.

Hanne Marie Jensen

Karen Lombolt

*Eva Olesen og
Axel Pedersen finder
dagens morgensang*

Jytte var en gæv pige. I sommer antog vi Ulla Hansen og fra 1. oktober Inger Jensen. Sammen med Susanne er de tre rykket ind i dejlige værelser oven på administrationsfløjen, der blev taget i brug her i efteråret.

I december sidste år fik vi civil værnepligtig Flemming Østergaard, der skal forlade os igen til marts. Vi har været usandsynlig heldige med vor »militærnægter«. Flemming Østergaard har ydet og yder skolen en god arbejdsindsats, og hans humør smitter af over alt, og for mig har han ydet en særlig god indsats, nu da byggeri og flytning i afvigte år tog megen tid og mange kræfter. Vi har en god solid medarbejderstab, og jeg siger tak til alle for godt og solidt følgeskab.

Axel Pedersen

Et pust

En god dag, et muntert velkommen og man befinder sig på en hylde i samfundet. I »den menneskelige zoo« (titlen på en bog af Desmond Morris) søger man at tilpasse sig, indretter sig, placerer billeder osv. Man søger at indrette hylden til en stue med liv i. Til de mange stuer rundt omkring kommer mange informationer. Igen-

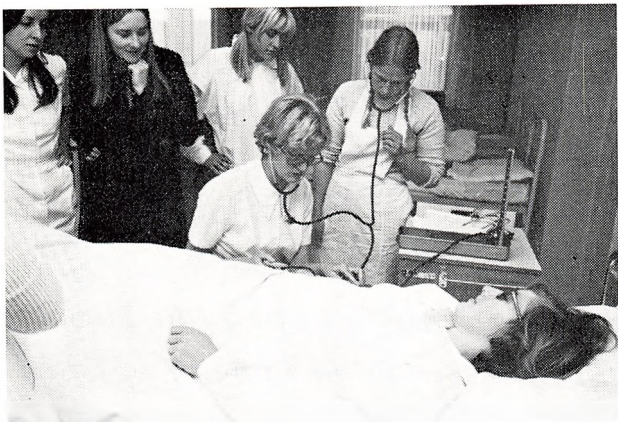
Vilma og Carl Duus

nem massemedierne kommer der en god dosis trivielle emner som: tag stilling til, interesser, engagement, kommunikation m. m. Hvorfor lade sig rive med? Nej, lad os se på noget smukt og tidløst, noget som knytter matematik og realisering, det kunstnerisk tunge med det lette, som f. eks. det gyldne snit.

»Det gyldne snit« – en geometrisk konstruktion – hvor en linie deles i to, således at den mindste del forholder sig til den største, som den største til hele linien. Af de tre dellinier – en formel og en konstruktion – fremkommer et rektangel, hvis størrelse er bestemt ud fra de tal man vælger. I dette rektangel har man nøglen til den klassiske harmoni, det er som et skelet, der holder sammen på det hele. At det forekommer mange mennesker særligt æstetisk tiltalende, skyldes muligvis rent nervemæssige ligevægtsforhold. Det gyldne snit menes at kunne spores helt tilbage til Ægyptens pyramider. Mange kunstnere fra før og nu har søgt, bevidst eller ubevidst, at tilpasse formatets snit til motivets snit, en skøn harmoni. I dag møder man rektangler i mange ting, aviser, bøger, vinduer, døre o. m. a. Jo flere gange en arkitekt får det gyldne snit til at gå op i en konstruktion, des mere harmonisk vil bygningsværket fremtræde. I kunsten, i naturen, hvor vi færdes i det daglige, møder vi det gyldne snit.

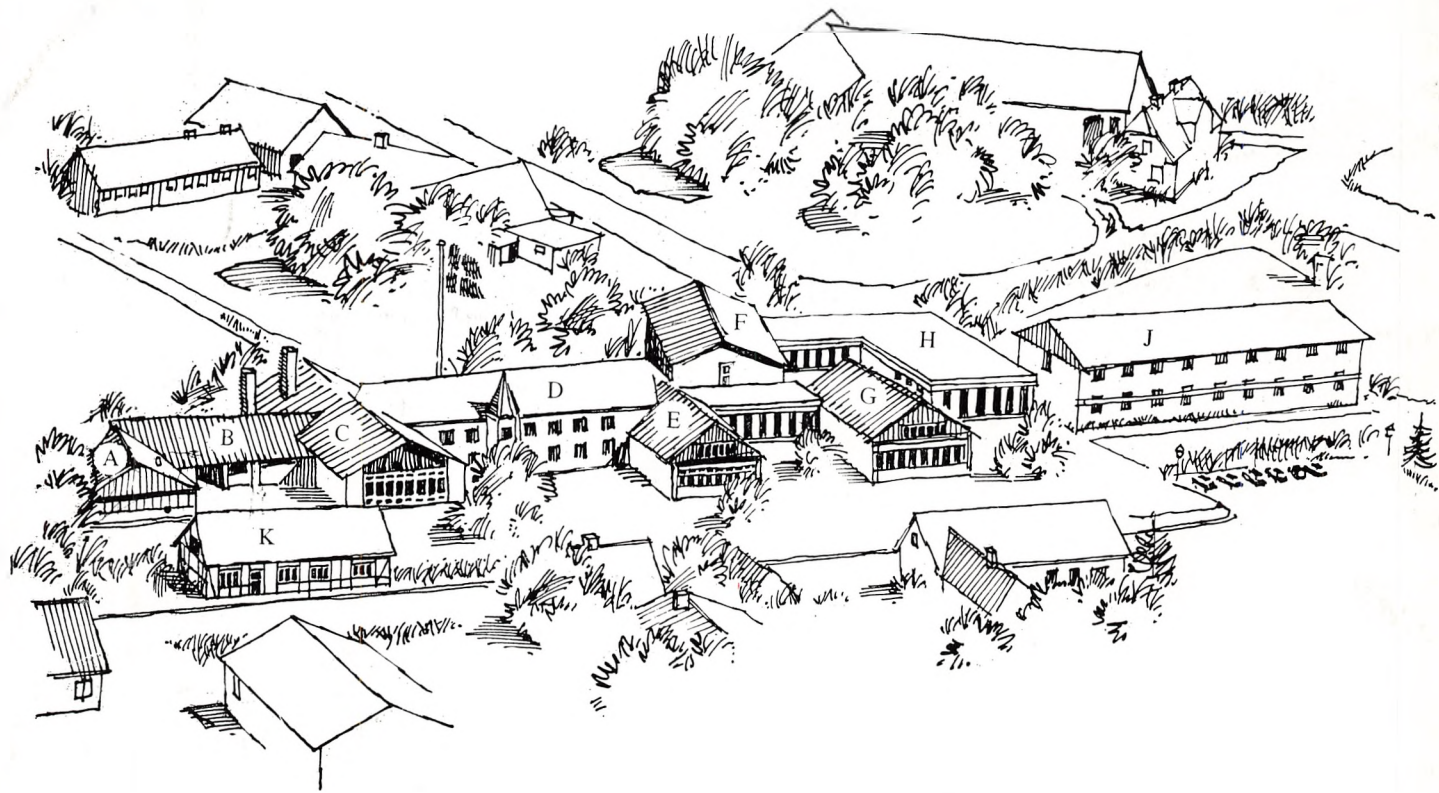
Snittet har gennem tiderne været omgivet af et slør af religiøs mystik. Liniens tre dele – treenigheden. Sammenligningen har været drøftet. Ja hvorfor ikke, så er det også ligesom det kommer os lidt mere ved her i juletiden.

Carl Duus

Praktisk sygeplejelære

A. forstanderbolig	F. demonstrationsfløj
B. varmecentral	G. administrationsfløj
C. gymnastiksal	H. spisesal og køkken
D. hvide fløj	J. gule fløj
E. foredragssal	K. keramikværksted og bolig